

עין משפט
גר מצוה

יד:

יציאות השבת פרק ראשון שבת

מסורת הש"ס

ק"א מ"י פ"י הלכות
לכות הטומאה הלכה א'
ק"א ב מ"י פ"ח ע"ס הלכה
י'
ק"ב ג מ"י פ"ח ע"ס הלכה
ב'
ק"ב ד מ"י פ"ח ע"ס הלכה
ג':

מסקין רש"י

ביון דהך גזור ברישא הא תו למה לי. ואם תאמר והא נפקא מינה לנוגע בספר מיד אחר נטילה ולא הסתם דעתו ואפילו הכי ידיו טמאות משום דרבי פריך ויש לומר דמשום הא לא היו נזרזין דמילתא דלא שיחא היא שיגע בספר מיד אחר נטילה ומיהו השתא דגזור ידים מחמת ספר ברישא אפילו נגע סמון לנטילה גזרו עליה שלא חלקו:

סמי טבאן מבר' יום. לא מן המשנה אלא דלא היו ממנין י"ח דבר:

משקין הבאים מחמת שרין. לדאורייתא ניהו (ב' לרבי

עקיבא פריך דלית ליה צנצק קמא דפסחים (ד' יד:) משקין לטמא אחרים לדאורייתא: **דכתיב** וכל משקה אשר ישתה הוא קרא במשקין הבאין מחמת כלי איירי ומשקין הבאין מחמת סך אחי' בקי' מינה ואם תאמר ומאי פריך לדאורייתא ניהו נטמא דיו לנא מן הדין להיות כנדון ולא יהיו אלא שני כמשקין הבאין מחמת כלי ואוכלין הנוגעין בהן לא פסקי תרומה וי"ל דאין דבר הנוגע שרין פסקי שלא יהא ראשון ובפ"ק דפסחים (ג' טז) הארכתי יותר: **אלא** במשקין הבאין מחמת ידים. וז"ל ומה הנזכר לגזירה זו

דכיון דגזרו ידיים פסולת את התרומה אי"כ משקין שנגעו בהן היו מחלה דכל הפוסל את התרומה מטמא משקין להיות מחלה וי"ל דהאוכלים שנטמאו במשקין היינו גזירה דכל הפוסל את התרומה ועד השתא לא נגזרה והא דקאמר במשקין הבאים מחמת ידים ה"ה מחמת כל פוסלי תרומה והא דקמהדר ר' יהושע לרבי אליעזר (מנחות פ"ג דף טז.) מנינו ששני עושה שני ע"י משקין ואע"ג דלמתי לא נגזרה מ"מ היה דעתן לגזור מיד: **אלא** במשקין הבאים מחמת שרין. אומר ר"י דה"ה דהוא מני למנקט משקין הבאים מחמת ידים שגם הם מטמאים כלי לפסול תרומה כדאמר בצרכות פקלי אלו דברים (דף נג.) ז"ש אומרים טעלים לידים ואחר כך מוזגים את הכוס שאם מוזגים מחלה יטמאו משקין שאחרי

תוס' ישנים

(א) ה"ה לטעמי דקודם גזרו אחרים לטעמי שאין אט ודעתי מתי דהא על ו' שפיקט שורפין תרומה פ"ב ק"מ כן גזרו אחרים לטעמי שאלא מנינו אלא דעדיפא מיני פריך:

(ב) וה"ה דה"ה למיפקר אי"כ ואמר נמי לטעמי ל"ה דלית י"ה שני ששם שבתו בחלין:

ביון דהך גזור ברישא הא תו למה לי. ואם תאמר והא נפקא מינה לנוגע בספר מיד אחר נטילה ולא הסתם דעתו ואפילו הכי ידיו טמאות משום דרבי פריך ויש לומר דמשום הא לא היו נזרזין דמילתא דלא שיחא היא שיגע בספר מיד אחר נטילה ומיהו השתא דגזור ידים מחמת ספר ברישא אפילו נגע סמון לנטילה גזרו עליה שלא חלקו:

סמי טבאן מבר' יום. לא מן המשנה אלא דלא היו ממנין י"ח דבר:

משקין הבאים מחמת שרין. לדאורייתא ניהו (ב' לרבי

עקיבא פריך דלית ליה צנצק קמא דפסחים (ד' יד:) משקין לטמא אחרים לדאורייתא: **דכתיב** וכל משקה אשר ישתה הוא קרא במשקין הבאין מחמת כלי איירי ומשקין הבאין מחמת סך אחי' בקי' מינה ואם תאמר ומאי פריך לדאורייתא ניהו נטמא דיו לנא מן הדין להיות כנדון ולא יהיו אלא שני כמשקין הבאין מחמת כלי ואוכלין הנוגעין בהן לא פסקי תרומה וי"ל דאין דבר הנוגע שרין פסקי שלא יהא ראשון ובפ"ק דפסחים (ג' טז) הארכתי יותר: **אלא** במשקין הבאין מחמת ידים. וז"ל ומה הנזכר לגזירה זו

דכיון דגזרו ידיים פסולת את התרומה אי"כ משקין שנגעו בהן היו מחלה דכל הפוסל את התרומה מטמא משקין להיות מחלה וי"ל דהאוכלים שנטמאו במשקין היינו גזירה דכל הפוסל את התרומה ועד השתא לא נגזרה והא דקאמר במשקין הבאים מחמת ידים ה"ה מחמת כל פוסלי תרומה והא דקמהדר ר' יהושע לרבי אליעזר (מנחות פ"ג דף טז.) מנינו ששני עושה שני ע"י משקין ואע"ג דלמתי לא נגזרה מ"מ היה דעתן לגזור מיד: **אלא** במשקין הבאים מחמת שרין. אומר ר"י דה"ה דהוא מני למנקט משקין הבאים מחמת ידים שגם הם מטמאים כלי לפסול תרומה כדאמר בצרכות פקלי אלו דברים (דף נג.) ז"ש אומרים טעלים לידים ואחר כך מוזגים את הכוס שאם מוזגים מחלה יטמאו משקין שאחרי

האשה שפלה (דף ע"ג.) וגזר עומאה על כלי מחסות. לקמן (טו.) מפרש: דבר: וז"ל דבר נחלקו. כלומר אותם י"ח שגזרו במחלוקת היו אלא שנטמא ונמלאו ז"ש רבים: שלשה מקומות. לקמן (טו.) מפרש: לפלות. תרומה על מגנן לא אוכלין ולא שורפין: לשריפה. שהיו שורפין תרומה עליהן: שלמה גזר. דכתיב (קהלת יג) ואין וחקר שעשה אונים לתורה כלומר סיג והרחקת כפיפה זו שנטען אותה באזנים ואין נוגעין בה: עירובין. אונים להוציא שבת שאסור להוציא מרשותו לרשותו חבירו ואע"פ ששניהם רה"י ולמחר

וכא השמש וספר. ומקמי הכא לא. ואוקמינן להאי קרא בתרומה זינמות כפי הערל (ד' ע"ד): ואפי' לנגיעה אשכחן קרא (הסו"ט) כל כלי אשר יעשה מלאכה בהם במים (א' וגו') והאי נגיעה היא ובעיני הערב שמש אלמא פסול נגיעה דאי לא פסול למאי קרי ליה וטרה השתא מכלל דמעיקרא לא היו טהור גמור והאי כלי לאו צר אכילה הוא ומיהו טמויי לא מטמין דהא לאו טמא איקרי: סמי מכאן. להאי קרא: **מחמת שרין**. שנטמאו בשרין: **דאורייתא** היא. שהמשקין ראשון והאוכל שני ופסקי תרומה להיות שלישי: **דכתיב** וכל משקה וגו'. ואע"ג דהאי במשקין הבאין מחמת אייר כלי חרס כתיב דהא כתיב לעיל מיניה כל אשר בתוכו יטמא מכל האוכל כלומר אם יש בתוכו אוכלין או משקין והיו שיים ניהו שהכל היה ראשון והם שניים ואוכל הנוגע בהן אינו פוסל את התרומה (א"ה) הא גמרינן משקין הבאין מחמת שרין ומייהו בקי' ז"ש פ"ק דפסחים (דף ט"ז.) וכיון דמקבלי תומאה מדאורייתא ממילא עבדי לאוכל לא דהכי גמרינן סדר תומאה התם דמשקה מטמא אוכל ואוכל משקה דלא משכתה רביעי בקדש אלא כהכי דהא אין תומאה עושה כיוצא בה לא להיות אוכל מטמא אוכל ולא משקה מטמא משקה ולא אוכל ומשקה מטמאין כלים דאין כלי מיטמא אלא בלב הטומאה:

מחמת ידים. לפני נטילה דגזרו רבנן גידים וכן בשאר כל פוסלי תרומה השנויין לטמא משקין להיות מחלה: **גזירה משום משקין הבאים מחמת שרין**. דאורייתא. והא דגזרו כלל תומאה משקין להיות מחלה ולא גזרו נמי באוכלין גזירה משום אוכל כהא מחמת שרין היינו טעמא דלחמור רבנן במשקין משום דעלונין לקבל תומאה שאינן לריבין מיקון הכשר להביאן ליד טומאה(ה) אלא אוכלין לריבין מיקון נמינת מים להכשירן לקבלת תומאה. כל הכשר שש"ס לטון מיקון: **משקה טוב**. היוצא ממנו רוקח וזכו ומימי רגליו: **וכי ירוק** דהיינו כלים. ושאר משקין היוצאין ממנו גמרינן מרוקח' מה רוקח מחסוף מחלה ואח"כ יוצא אף כל מהעגל ויוצא כגון מימי רגליו: **מה שביד טהור עמאפי** לך. אינו לרין כאן דטומאה משא ילפינן מיניה לרוק במסכת נדה (פ"י דף נ"ג.): **אלא בכלין מחמת שרין**. דלאו אב הטומאה הן והכלי אינו מקבל תומאה אלא מאב הטומאה כדמילא דפסחים (דף כ.) יכול יהו כל הכלים מיטמאים מאיר כלי חרס מ"ל מכל האוכל וגו' (ויקרא י"א) אוכל ומשקה מיטמא מאיר כלי חרס כו' אלמא לא אחי כלי טמא ומטמא ליה וכ"ש אוכל ומשקה וגזרו רבנן דליטמא לעיני תרומה משום משקה זו וזה שהן אב הטומאה: **על ארץ עמים**. משום ספק קבוצת שלהן דנכרי מטמא דמגע ובגמ' ומהא הן כמגע ובמשא ורקב: **ועל כלי זכוכית**. דלא כתיב באורייתא תומאה: **סיוק כסופה**. שהיא חוצה לה כל נכסי אחראין לתבונה לפי שהיא מיוחד לה כתבונה וכשהיה כועס עליה אומר לה עלי כתובתיך ואפי' בתבונות כסוף

הוא עשן וי"ח דבר נחלקו. כלומר אותם י"ח שגזרו במחלוקת היו אלא שנטמא ונמלאו ז"ש רבים: שלשה מקומות. לקמן (טו.) מפרש: לפלות. תרומה על מגנן לא אוכלין ולא שורפין: לשריפה. שהיו שורפין תרומה עליהן: שלמה גזר. דכתיב (קהלת יג) ואין וחקר שעשה אונים לתורה כלומר סיג והרחקת כפיפה זו שנטען אותה באזנים ואין נוגעין בה: עירובין. אונים להוציא שבת שאסור להוציא מרשותו לרשותו חבירו ואע"פ ששניהם רה"י ולמחר

הוא עשן וי"ח דבר נחלקו. כלומר אותם י"ח שגזרו במחלוקת היו אלא שנטמא ונמלאו ז"ש רבים: שלשה מקומות. לקמן (טו.) מפרש: לפלות. תרומה על מגנן לא אוכלין ולא שורפין: לשריפה. שהיו שורפין תרומה עליהן: שלמה גזר. דכתיב (קהלת יג) ואין וחקר שעשה אונים לתורה כלומר סיג והרחקת כפיפה זו שנטען אותה באזנים ואין נוגעין בה: עירובין. אונים להוציא שבת שאסור להוציא מרשותו לרשותו חבירו ואע"פ ששניהם רה"י ולמחר

הוא עשן וי"ח דבר נחלקו. כלומר אותם י"ח שגזרו במחלוקת היו אלא שנטמא ונמלאו ז"ש רבים: שלשה מקומות. לקמן (טו.) מפרש: לפלות. תרומה על מגנן לא אוכלין ולא שורפין: לשריפה. שהיו שורפין תרומה עליהן: שלמה גזר. דכתיב (קהלת יג) ואין וחקר שעשה אונים לתורה כלומר סיג והרחקת כפיפה זו שנטען אותה באזנים ואין נוגעין בה: עירובין. אונים להוציא שבת שאסור להוציא מרשותו לרשותו חבירו ואע"פ ששניהם רה"י ולמחר

הוא עשן וי"ח דבר נחלקו. כלומר אותם י"ח שגזרו במחלוקת היו אלא שנטמא ונמלאו ז"ש רבים: שלשה מקומות. לקמן (טו.) מפרש: לפלות. תרומה על מגנן לא אוכלין ולא שורפין: לשריפה. שהיו שורפין תרומה עליהן: שלמה גזר. דכתיב (קהלת יג) ואין וחקר שעשה אונים לתורה כלומר סיג והרחקת כפיפה זו שנטען אותה באזנים ואין נוגעין בה: עירובין. אונים להוציא שבת שאסור להוציא מרשותו לרשותו חבירו ואע"פ ששניהם רה"י ולמחר

הוא עשן וי"ח דבר נחלקו. כלומר אותם י"ח שגזרו במחלוקת היו אלא שנטמא ונמלאו ז"ש רבים: שלשה מקומות. לקמן (טו.) מפרש: לפלות. תרומה על מגנן לא אוכלין ולא שורפין: לשריפה. שהיו שורפין תרומה עליהן: שלמה גזר. דכתיב (קהלת יג) ואין וחקר שעשה אונים לתורה כלומר סיג והרחקת כפיפה זו שנטען אותה באזנים ואין נוגעין בה: עירובין. אונים להוציא שבת שאסור להוציא מרשותו לרשותו חבירו ואע"פ ששניהם רה"י ולמחר

הוא עשן וי"ח דבר נחלקו. כלומר אותם י"ח שגזרו במחלוקת היו אלא שנטמא ונמלאו ז"ש רבים: שלשה מקומות. לקמן (טו.) מפרש: לפלות. תרומה על מגנן לא אוכלין ולא שורפין: לשריפה. שהיו שורפין תרומה עליהן: שלמה גזר. דכתיב (קהלת יג) ואין וחקר שעשה אונים לתורה כלומר סיג והרחקת כפיפה זו שנטען אותה באזנים ואין נוגעין בה: עירובין. אונים להוציא שבת שאסור להוציא מרשותו לרשותו חבירו ואע"פ ששניהם רה"י ולמחר

הוא עשן וי"ח דבר נחלקו. כלומר אותם י"ח שגזרו במחלוקת היו אלא שנטמא ונמלאו ז"ש רבים: שלשה מקומות. לקמן (טו.) מפרש: לפלות. תרומה על מגנן לא אוכלין ולא שורפין: לשריפה. שהיו שורפין תרומה עליהן: שלמה גזר. דכתיב (קהלת יג) ואין וחקר שעשה אונים לתורה כלומר סיג והרחקת כפיפה זו שנטען אותה באזנים ואין נוגעין בה: עירובין. אונים להוציא שבת שאסור להוציא מרשותו לרשותו חבירו ואע"פ ששניהם רה"י ולמחר

הוא עשן וי"ח דבר נחלקו. כלומר אותם י"ח שגזרו במחלוקת היו אלא שנטמא ונמלאו ז"ש רבים: שלשה מקומות. לקמן (טו.) מפרש: לפלות. תרומה על מגנן לא אוכלין ולא שורפין: לשריפה. שהיו שורפין תרומה עליהן: שלמה גזר. דכתיב (קהלת יג) ואין וחקר שעשה אונים לתורה כלומר סיג והרחקת כפיפה זו שנטען אותה באזנים ואין נוגעין בה: עירובין. אונים להוציא שבת שאסור להוציא מרשותו לרשותו חבירו ואע"פ ששניהם רה"י ולמחר

הוא עשן וי"ח דבר נחלקו. כלומר אותם י"ח שגזרו במחלוקת היו אלא שנטמא ונמלאו ז"ש רבים: שלשה מקומות. לקמן (טו.) מפרש: לפלות. תרומה על מגנן לא אוכלין ולא שורפין: לשריפה. שהיו שורפין תרומה עליהן: שלמה גזר. דכתיב (קהלת יג) ואין וחקר שעשה אונים לתורה כלומר סיג והרחקת כפיפה זו שנטען אותה באזנים ואין נוגעין בה: עירובין. אונים להוציא שבת שאסור להוציא מרשותו לרשותו חבירו ואע"פ ששניהם רה"י ולמחר

הוא עשן וי"ח דבר נחלקו. כלומר אותם י"ח שגזרו במחלוקת היו אלא שנטמא ונמלאו ז"ש רבים: שלשה מקומות. לקמן (טו.) מפרש: לפלות. תרומה על מגנן לא אוכלין ולא שורפין: לשריפה. שהיו שורפין תרומה עליהן: שלמה גזר. דכתיב (קהלת יג) ואין וחקר שעשה אונים לתורה כלומר סיג והרחקת כפיפה זו שנטען אותה באזנים ואין נוגעין בה: עירובין. אונים להוציא שבת שאסור להוציא מרשותו לרשותו חבירו ואע"פ ששניהם רה"י ולמחר

(א) (נהה טה) (ט) (לקמן טו):
ועי' מכות פ"ג (א) (לקמן טו).
(ד) (טס): (ז) עירובין
פ"ג (א) (יבמות פ"ג).
(ח) (ויקרא י"א) (ח) (שבת פ"ד).
(ט) (פסחים ט"ז) (א) (נהה טו).
(ז) (יבמות פ"ג).

תורה אור השלם

1 וכל השמש וטרה אחר
יאכל מן הקדשים כי לחמו
הוא:
2 מכל האבל אשר יאכל
אשר יבוא עליו מים טמא
וכל משקה אשר ישותה
בכל כלי יטמא:
ויקרא לאו
3 וכי ירוק תהב בטהור
וכסו בגדיו ורחץ בגדים
וקמא עד הערב:
ויקרא טו
4 בני אדם חבב לבין ישימות
לבי גם אני: משלי כו טו
5 חבב בני וטמא לבי
אשריבה חפצי דברי.
משלי כו יא

הנהגות הב"ח

(א) ישי' ד"ה וכל השמש
ועי' אפי' יעשה מלאכה הכס
ממנו יוצא וטמא עד
הערב וטרה וני' והאי
נטיה:

גליון הש"ס

ב' דאמר רב הוא בני
קבוצת נחלקי וכו'. שרין
מנינו דף טו פ"ה תוס' ד"ה
וי"ח ד"ה: שם ונבילה
י"ח וכו'. ש"ח ואילו
ונבילה: תוס' ד"ה תוס'
וכו' ובשאר י"ח דברים
נחלקו ונבילה הישנו וכו'
ומלאכה כתיב תלין דברים
ע"כ לא נחלקו לא עמד ר"מ
במחלוקת:

רבינו הגנאל

ובתחילה גזרו על הידים
הנוגעות בספר להיות
פוסלין התרומה כדי שלא
יהו פסולין ליגע (ב"ס"ח
נדרים) אלא כספה וכו' וזו
נמי על האוכלין שנטמאו
מן המשקין שנטמאו מחמת
ידים שיפסלו התרומה.
גזירה משום משקין
שנטמאו מחמת שרין. ועל
הכלים שנטמאו במשקין
הבאים מחמת שרין גזירה
משום זב. טבול יום.
אסיקנא סמי סכאן טבול
יום.